

Epistole

[Page 162]

Legente me olim ea quae cum socio Herimberto de venerabili Arialdo scripsisti, reperi vos multa praeterisse quae dici oporteret. Unde factum est ut, iubente beatae memoriae Rodulfo patre, cuius anima iam cum Christo gaudet, multa tam de his quae omisistis quam quae dixistis, exprimere conatus sim. Quae ad te mittens obsecro per caritatem, ut diligenter inspicias et, si vera sunt, testimonium feras. Nam sicut ipsum habui, ut haec facerem, praeceptorem, sic te habere volo ut vera sint assertorem. Quatenus, si iure pro inculto sermone eius putredinis et vermis qui composuit contemnitur, pro reverentia duorum sanctorum sacerdotum, unius praecipientis, alterius asserentis, suscipiatur. Tu enim tanto tempore eius esse frater familiaris meruisti, ut paene quicquid de eo dixerim, proprio intuitu inspiceres, immo, quia sacerdos es, mentiri non vales ideoque digne iusteque te elegi fore testem huius rei.[Page 164]

Miror, carissime, quod de illis requiras rebus unum testem, quas testari possunt non solum multa millia fidelium, sed etiam infidelium. Et si nullus superesset alius qui harum rerum existere posset testis idoneus, quis tam vecors inveniretur, qui diceret te scripsisse falsa, si sciret te ideo reliquisse saeculum ut non solum a verbis vacares mendacibus, sed etiam ab otiosis? Praesertim cum non civilia monasteria et dissoluta petisti, sed famosum et celebre Vallumbrosae coenobium, itinere dierum quinque a naturali solo semotum. Porro de obitu eius clam peracto, quis te certior existit, qui pro hoc mortis periculo ter te dedisti? Etenim semel utcumque incaptus evasisti. Alia vero vice, quia dicebatur quod in Travallia arce inexpugnabili occulte detineretur, eius desiderio accensus, longo itinere confecto, multis montibus transitis, te ante eiusdem portas obtulisti, in quam quia inspicere es ausus, quis esses cognitus ideoque captus atque in altissimam eiusdem turrem deductus per foramen cum funibus, in ipsius es depositus profundum, quod magis videbatur esse sepulchrum quam habitaculum. Nam lectuli fulcrum erat coenum, capitale saxum. Nec enim ibi erat unde digestio occultaretur nec desuper tectum a quo pluvia pelleretur. Ibi quippe pro nimio horrore vultus tuus et stomachus sic elanguit et emarcuit, ut cibum per funes tibi dimissum gustare minime posses. Ideoque nocte media te subtraxerunt et sic semivivum dimiserunt. Altera autem vice lacum transfretasti, iterum cognitus et captus, donec te praetio non emisti, evadere nullo modo potuisti. Quae cum ita sint, quis tam crudelis erit et durus, ut tuis sermonibus existat incredulus? Verumtamen, licet multum laeter super cuncta quae dixisti, quia sunt vera et aedificationi[Page 166]

utilia, tamen valde doleo quia omisisti praecipua tibi notissima, et cur hoc feceris sic admiror, ut velim ex his aliquantula coram te prodere et quare dimiseris addiscere. Ante quippe quam introisset Arialdu Mediolanum ad praedicandum, publice ad Varensem plebem clericorum multitudinem convocavit eisque sub quibus essent erroribus indicavit et ut ab eis recederent benigne admonuit. Qui eius verba spreverunt dicentes: << Nobis enim ideo haec loqueris, quia ineruditos cognoscis. Ceterum, si doctor haberi vis credibilis, vade et in urbe haec loqui noli timere. Quod si agere ausus fueris, quae dicis credenda comprobabis >> . Et tunc urbem ingressus et populum, sicut tu dixisti, est allocutus. Nam in ipso exordio suae praedicationis tam diu cum aliquantis fidelibus per venerabilia loca sanctorum flagitans suffragia nudis incessit pedibus, donec sic intumescerent, ut super eos nullo modo existere posset. Duo denique sapientissimi clerici, audita eius fama, de longinquis regionibus ad eum venerunt, ut cognoscerent quomodo ipse scientia polleret. Quorum unus ei se in altercatione obtulit et a mane usque ad horam fere nonam, altero penitus silente, utcumque restitit. Et tunc sic est devictus, ut nec quid insolubile obicere nec posset obiecta exsolvere. Alium vero, quia nimis eruditum repperit, die eodem devincere non potuit, sed in altero prostravit. Quos, licet devictos, quia valde doctos invenit, multum dilexit eisque omnem benigne humanitatem impendit et sic tandem abire permisit. Accidit enim ut semel transiret per plateam quandam iuxta domum pontificalem sitam. Aliquantos autem viros quos ibi repperit admonere coepit. Erant enim tunc Wido et ordinarii multique alii clerici in eadem domo pariter congregati. Quod cum audissent, sapientiore omnibus elegerunt eumque ad ipsum direxerunt, quatenus[Page 168]

ei resisteret et quae dicebat fore vana diceret. Nam in paucis sic protinus verbis conclusus est, ut retro turpiter rediret velociter. Quem cum sui interrogassent quid egisset, ait: << Scitote aut ipsum non esse hominem aut

alterum fore qui ab eius loquitur ore >> . Haec omnia, quamvis non interfuisti, Bonovisino narrante pleniter didicisti. Illud praeterea famosissimum zelum quo haereticum quendam ab altari reppulit, cur non dixisti? Timuisti forsitan ne in eo aliqui scandalizarentur? Scito, carissime, quia dicta factaque Arialdi, immo et Christi, incredulis et perversis plena scandalis, piis vero fomenta sunt ardoris et lucis. Ea igitur istis pandamus, de illis vero Salvatorem dicere audiamus: *Sinite* - inquit - *eos, quia caeci sunt et duces caecorum*. Transeunte ergo per maiorem ecclesiam cum fratribus Arialdo Christi famulo, audivit quod in eadem hora quidam adulter et simoniacus ad quoddam ipsius basilicae altare accesserat, ut se simularet ibi canere missam. << Eamus - inquit - illuc >> . Ad quem cum pervenisset, ait: << Cum enim tu sis talis, quali ecclesiae valvae patere minime deberent, cur sanctum altare praesumis pollutus contingere, et illa mysteria agere, quae solummodo innocuis et castis sunt commissa, te fingere? Aufer te hinc quantocius, putride! >> . Qui cum inde se non amoveret, vir Dei manum ad planetam misit eamque ab eius tergo extraxit et ipsum ab altari expulit. Erant enim tunc in circuitu eiusdem ecclesiae causa negotiandi tam civiles viri quam suburbani pariter congregati. Qui exiit et per forum querimoniam fecit. Commoto itaque populo dimissisque negotiis ac fustibus elevatis, per ostia irruunt ut ipsum quaerant et perimant. Ipse vero, sciens quae ventura erant, non fugerat sed gradum ascenderat ibique populum expectabat. Videntes ergo eum in gradu stantem sacraque manu innuentem, omnes deponebant fustes et se ad audiendum parabant super ipsos innitentes.

[Page 170]

Facto denique silentio magno, praedicationem sic mellifluam composuit, ut corda quae fuerant commota et conturbata per falsi verba sacerdotis, operante et instigante adversario, sedarentur et dulcorarentur per verba veri Christi famuli, operante et flante Spiritu sancto. Et ora quae intrando vesane proclamaverant: << Moriatur, moriatur! >> , exeundo dicebant orando: << Faciat te Christus per multa tempora vivere, qui huic loco te pro nostra salute est dignatus dirigere >> . Quis enim laicorum, suam in coniugio habens consanguineam, audebat ecclesiam ingredi, in qua morabatur Arialdus famulus Christi? Nam tales ex ea personas pro hoc pepulit, ut non solum fecisse sed etiam aestimasse obstupendum sit. Monachos autem consortium simoniacorum abbatum falsorumque fratrum fugientes benigne suscipiebat. Sed numquid eorum aliquis in eius praesentia erat ausus vacare, quatenus aut non legeret vel non oraret aut aliquid non ageret? Nam si interdum in eius vacarent absentia, sic pavide, illum sentientes venire, ad praedicta recurrebant opera, quemadmodum solent in scholis pueri vacantes ad lectionem recurrere, magistrum sentientes venire. Quis enim, dum praedicaret, in eodem loco muttire audebat? Nam, qualiscumque persona esset, illico audiebat: << Sive tu tacebis, sive ego. Quia scriptum est: *Nolite mittere margaritas vestras ante porcos* >> . Sed licet tam severus esset contra delinquentes, quis mitior erat in suscipiendo paenitentes? Cum enim viri, qui dicebantur presbyteri, in adulterio deprehenderentur et a facie populi persequentis locus eis tutus minime pateret alibi, ad ipsum confugiebant. Quos, si pure confessor cerneret, protinus eos in omnibus omnino locis, excepto altaris officio, suos faciebat participes, nec deinceps apparebat quisquam qui dicere contra eos praesumeret quicquam. Die vero parasceve

[Page 172]

in cubiculo clauso nudus confitebatur coram ceteris fratribus quicquid a cunabulis deliquerat, et pro culpa unaquaque se faciebat verberari acerrime. Nemo enim id facere cogebatur invitus, sed permittebatur si quisquam hoc agere vellet spontaneus. Haec quia tibi sunt nota et aedificationi utilia, cur omisisti obsecro ne sileas, sed mihi, super hoc nimis admiranti, prodas.

Andreas

Aestimas, venerande Syre, aestimas me dixisse quicquid me contigerit de beato Arialdo scisse? Audi adhuc qualia tria praetermisi, ut ex his intellegas me multa alia evidenter de eo cognovisse et scienter omisisse. Perrexerat enim aliquando invitatus ad ecclesiam Cumanae civitatis, ut pacificaret dissidentes clericos ipsius urbis. Erat quippe tunc tempus quadragesimale. Cumque ad unum altare convenissemus ut officium vespertinale persolveremus, unum quid, non recordor modo utrum fuisset de antiphonis vel responsoriis, sic elapsus est ab omnium memoria, ut penitus inveniri nequiverit. Salubri igitur consilio reperto, signum salutare sibi in fronte impressit, iuxta altare se prostravit, rem perditam a Domino petiit. Quam sic protinus invenit ac si in loco quo posuit oculum id quod petebatur haberetur descriptum. Aliud vero signum factum est dum illum, ex aqua laci proiectum, ad urbem duceremus. Erat enim in quodam vico quidam rusticus, per multa tempora morbo paralisi dissolutus. Qui cum audisset quod Christi martyr per viam duceretur, fidem habens firmam, in eandem fecit se viam ferri ibique dimitti. Transeunte itaque turba quae feretrum

praecedebat, martyrem infirmus expectabat. Ad quem cum pervenissent
qui ipsum portabant, ab infirmo eodem obnixe rogati, perstiterunt,
eum coram ipso deposuerunt. Et nescio utrum ex solo visu an tactu, sanitati
[Page 174]

sic est protinus redditus, ut qui vix aliorum manibus deferri valebat,
statim suis firmiter incederet plantis. Nam ego tunc aderam inter subsequentem
turbam. Sed cum audissem hoc, tam fortiter firmavi gressum, ut,
veniens ante feretrum, virumque inspicerem firmiter incedentem Deumque
laudantem. Tertium vero quod narro miraculum non quidem egomet
vidi, sed quadam persona valde fideli narrante didici. Erant aliquanti viri
ad Portam Ticinensem simul congregati. Coeperunt itaque confabulationem
habere tam de Arialdo Christi famulo quamque de his qui eius venerandum
adorabant sepulchrum. Tum unus, superbo malignoque spiritu afflatus,
tale execrandum protulit verbum: << Maius - inquit - desiderium
est mihi super ipsum mingere, quam illum adorare >> . Quem tam saevus internorum
viscerum illico dolor adprehendit, ut neque quiescere neque
mingere ei licuerit, donec, nimio dolore cogente pariterque aliquorum
cohortatione virorum consiliante, munus ad beati Arialdi sepulchrum obtulerit
ibique adoraverit . Et sic pristinam sospitatem adeptus est humiliatus,
quam iuste amiserat superbus. Si enim bona omnia, quae de eo noverim,
scribere vellem, prius dies et charta deficeret quam sermo. Verum,
quia tanta de eo scripta sunt, in quibus satis potest dinosci quis vel unde
fuor it quidvo docuor it vol quid pro Christo porpessus sit, motam igitur ponamus
Deumque trinum et unum benedicamus, cui sit honor et gloria in
saecula saeculorum. Amen. Amen. Amen. o Christo.

Home

Andreas Strumensis. Date: 2002-03-29
